SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 223/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R. W., R., a I. L., P., zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. P. K., JUDr. A. S., s. r. o., Ž., v mene ktorej koná advokát JUDr. P. K., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho rozsudkom z 26. júna 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 26/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. W. a I. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2012 doručená sťažnosť R. W., R. (ďalej len „sťažovateľ“), a I. L., P. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského

súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom z 26. júna 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 26/2012.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 T 52/2007 z 10. novembra 2010 uznaní vinnými z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 4 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a sťažovateľka tiež zo zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a), b) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona.

Proti prvostupňovému rozsudku podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd namietaným rozsudkom, ktorým prvostupňové rozhodnutie podľa § 321 ods. 1 písm. b) a c) a ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zrušil vo vzťahu k sťažovateľom vo výroku o vine týkajúceho sa trestného činu podľa § 172 Trestného zákona a súčasne vo výroku o treste a uznal ich vinnými, sťažovateľa z trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona a sťažovateľku z trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. a), d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona.

Sťažovatelia v sťažnosti predostreli námietku porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho rozsudkom z 26. júna 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 26/2012, ktorú opierali o túto argumentáciu:

„Dňa 29. 5. 2012 bola krajskému súdu doručená námietka zaujatosti voči senátu, ktorý rozhodoval o odvolaní sťažovateľov, v ktorej namietali, že obžalovaná L. dňa 23. 5. 2012, teda deň po verejnom zasadnutí o odvolaní v ich trestnej veci sa spojila s predsedom senátu, kde sa vyjadril, že bol vydaný príkaz na ich zatknutie a z obsahu námietky bolo zrejmé, že predseda senátu vyjadril svoj právny názor ako vo veci rozhodne.

O námietke zaujatosti rozhodoval senát Krajského súdu Banská Bystrica uznesením 5To 26/2012 zo dňa 30. 5. 2012, ktorým bolo rozhodnuté, že senát zložený z predsedu senátu JUDr. J. D. a sudcov JUDr. P. C. a JUDr. J. B. nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Proti uzneseniu o nevylúčení senátu podali sťažovatelia opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu Banská Bystrica 4Nto 7/2012 zo dňa 13. 6. 2012, ktorým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku sťažnosti obž. R. W. a I. L. boli zamietnuté.

Dôkaz: uznesenie KS Banská Bystrica č. 5To 26/2012 zo dňa 30. 5. 2012 uznesenie KS Banská Bystrica 4Nto 7/2012 zo dňa 13. 6. 2012

Po tomto procesnom rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici podali sťažovatelia ďalšie procesné podanie, ktorým namietali zaujatosť všetkých sudcov Krajského súdu Banská Bystrica a žiadali vec delegovať na iných krajský súd. Písomné podania sa nachádzajú na čl. 5161, resp. 5162.

Podľa ust. § 23 Trestného poriadku

ods. 1/ z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený

ods. 3/ návrh strany na odňatie a prikázanie veci nebráni vykonaniu nariadeného úkonu trestného konania, ak podľa súdu návrh neobsahuje dôležitý dôvod podľa odseku 1. O návrhu strany, ktorý je založený na tých istých dôvodoch, pre ktorý už bolo rozhodnuté, sa nekoná.

Z dikcie ustanovenia § 23 Trestného poriadku vyplýva, že senát nemohol vo veci meritórne rozhodnúť, pretože spis mal byť predložený na rozhodnutie o odňatí a prikázaní veci súdu vyššieho stupňa. Uznesenie vyhlásené na verejnom zasadnutí dňa 26. 6. 2012, ktorým bolo rozhodnuté, že o žiadosti na delegáciu spisu sa nekoná na iný súd je nezákonné. Uznesením Krajského súdu Banská Bystrica 5To 26/2012 zo dňa 30. 5. 2012 v spojení s uznesením Krajského súdu Banská Bystrica 4Nto 7/2011 zo dňa 13. 6. 2012, v ktorých uzneseniach sa rozhodovalo o námietkach zaujatosti členov senátu a nie zaujatosti všetkých sudcov Krajského súdu Banská Bystrica o návrhu na delegáciu spisu na iný krajský súd.

Aj všeobecne vznesenie námietky voči všetkým sudcom súdu sa považuje za návrh na delegáciu podľa § 23 Trestného poriadku, avšak sťažovatelia konkrétne navyše uviedli, že žiadajú spis delegovať na iný súd, o čom v konaní nebolo zákonným spôsobom rozhodnuté.

IV.

Podľa § 15 Trestného poriadku konanie v I. stupni vykonáva okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 16 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku okresný súd v sídle krajského súdu vykonáva v I. stupni konanie o obzvlášť závažných zločinoch, za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej 12 rokov.

Podľa § 17 Tr. poriadku

ods. 1/ konanie vykonáva súd, v ktorého obvode bol trestný čin spáchaný,

ods. 2/ obvodom okresného súdu v sídle krajského súdu pre konanie o trestných činoch uvedených v § 16 ods. 1 je obvod tohto súdu

Skutok, za ktorý bol R. W. a I. L. uznaní za vinných rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica č. 5To 26/2012 zo dňa 26. 6. 2012 právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin sa stal v obci V. nachádzajúca sa v okrese R. a podľa ustanovenia § 16 ods. 1 písm. a § 17 ods. 1, 2 Trestného poriadku bol príslušným súdom na konanie v I. stupni príslušný Okresný súd Košice a ako odvolací súd II. stupňa Krajský súd Košice. Okresný súd Banská Bystrica a Krajský súdu Banská Bystrica neboli miestne príslušné na konanie proti sťažovateľom a ich postupom bolo porušené právo sťažovateľa R. W. a I. L. na zákonného sudcu garantované v čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.

V.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami sťažovateľov, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia, pričom musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotného rozhodnutia ovplyvňujúcich súvislostiach. Povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti, spravodlivosti, ktorá je podstatou náležitosti každého rozhodnutia súdu. Citovanú potrebu je treba chápať aj z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorého súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie a vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Rozsah povinnosti súdu riadneho odôvodnenia rozhodnutia sa posudzuje podľa okolnosti každej veci. Krajský súd v Banskej Bystrici

nepostupoval pri odôvodnení rozhodnutia v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 Dohovoru, pretože z odôvodnenia rozsudku nevyplývajú skutočnosti, z ktorých by bolo jednoznačne a bezpečne preukázané konanie obžalovaných.“

Na základe uvedených argumentov sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd prijal nález, ktorým by vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho rozsudkom z 26. júna 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 26/2012, uvedený rozsudok zrušil, prepustil sťažovateľov na slobodu a priznal im tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

A. Sťažovatelia prezentovali námietku porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným postupom a rozsudkom krajského súdu a túto argumentačne podporili tvrdením o nezákonnom postupe krajského súdu, ktorý podľa ich vyjadrenia posúdil nimi podaný návrh na delegáciu veci nesprávne, a to ako námietku zaujatosti.

Ústavný súd po preskúmaní relevantných častí súvisiaceho spisového materiálu zistil tieto pre rozhodovanie relevantné skutočnosti:

Sťažovatelia boli rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 52/2007 z 10. novembra 2010 uznaní vinnými z trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona a sťažovateľka tiež z trestného činu podľa § 344 ods. 1 písm. a), b) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona a bol im uložený trest odňatia slobody vo výmere 21 rokov.

Sťažovatelia podali proti prvostupňovému rozsudku odvolanie. Dňa 29. mája 2012 adresovali odvolaciemu súdu námietku zaujatosti voči senátu rozhodujúcemu o podanom odvolaní. O podanej námietke bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 26/2012 z 30. mája 2012, ktorým tento rozhodol, že sťažovateľmi namietaný senát nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Proti predmetnému uzneseniu podali sťažovatelia sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Nto 7/2012 z 13. júna 2012 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

Dňa 25. júna 2012 adresovali sťažovatelia krajskému súdu podania označené ako *„Námietka zaujatosti krajských sudcov v Banskej Bystrici“*.

Sťažovateľka v predmetnom podaní z 25. júna 2012 uviedla:

„Namietam zaujatosť všetkých krajských sudcov v Banskej Bystrici a žiadam, aby moja trestná vec vedená pod spisovou značkou 5To 26/12 bola delegovaná Krajskému súdu v Košiciach, respektíve inému krajskému súdu. Z dôvodov, ktoré boli uvedené v námietke zaslanej dňa 30.5.2012 krajskému súdu. Doposiaľ sa nerozhodlo o zákonitosti mojej väzby.“

Sťažovateľ v podaní z 25. júna 2012 uviedol:

„Obžalovaný R. W., 5To 26/12 týmto namietam zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu Banská Bystrica. Nakoľko mám pochybnosti o objektívnosti a nezaujatosti pri rozhodovaní o mojej väzbe a jej zákonnosti, ako aj o sťažnosti sp.zn. 5 To 26/12 zo dňa 30.05.2012. Žiadam, aby bol spis na rozhodnutie delegovaný Krajskému súdu Košice, kde sa zločin stal.“

Na verejnom zasadnutí konanom 26. júna 2012 krajský súd uznesením podľa § 32 ods. 6 s poukazom na § 31 ods. 4 Trestného poriadku rozhodol, že o námietke sťažovateľov sa nekoná.

Rozsudkom sp. zn. 5 To/26/2012 z 26. júna 2012 krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. b) a c) a ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý prvostupňový rozsudok vo vzťahu k sťažovateľom vo výroku o vine v časti týkajúcej sa trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona a uznal sťažovateľov vinných, sťažovateľa z trestného činu podľa a § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona a sťažovateľku z trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. a), d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona.

Rámec povinností štátnych orgánov, proti ktorým smeruje právo na súdnu a inú právnu ochranu, upravuje čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Každé konanie štátneho orgánu, ktoré nie je v súlade so zákonom, t. j. ak štátny orgán nekoná v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, protirečí príkazu ústavnej normy.

Postup všeobecného súdu, keď tento nekoná v súlade s procesnoprávnymi predpismi konania, treba považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 26/94).

Ústavný súd v intenciách uvedeného preto posúdil, či v prípade sťažovateľov bola na zistený stav aplikovaná relevantná právna úprava a či teda krajský súd konal v súlade s trestnoprocesným kódexom a aplikoval na zistený skutkový stav zodpovedajúcu právnu normu.

Z oboch obsahovo stručných podaní sťažovateľov (ktoré koncipovali bez participácie právneho zástupcu) adresovaných krajskému súdu 25. júna 2012 zjavne a nespochybniteľne vyplýva, a to tak z označenia podaní, ako aj z obsahu ich odôvodnenia, i napriek tomu, že sťažovatelia použili v texte, avšak zjavne mimo kontext termín „delegácia“, že adresovali krajskému súdu námietku zaujatosti.

Vychádzajúc z tohto záveru ústavný súd konštatuje, že krajský súd postupoval v posudzovanom prípade sťažovateľov v medziach zákona, aplikoval právnu úpravu plne korešpondujúcu zistenému skutkovému stavu a jeho postup tak ústavný súd hodnotí ako plne konformný s limitmi všetkých sťažovateľmi označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie namietajú.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného označenú námietku sťažovateľov posúdil ako zjavne neopodstatnenú a v danej časti sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

B. Sťažovatelia v ďalšom bode opreli formulovanú námietku porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru o tvrdenie nedostatočného odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu, kde bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia uviedli, že *„Krajský súd v Banskej Bystrici nepostupoval pri odôvodnení rozhodnutia v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 Dohovoru, pretože z odôvodnenia rozsudku nevyplývajú skutočnosti, z ktorých by bolo jednoznačne a bezpečne preukázané konanie obžalovaných“*.

V danej časti sťažnosť sťažovateľov nespĺňa jednu z náležitostí požadovaných ustanoveniami § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a to odôvodnenie návrhu, ktoré by poskytlo nevyhnutný východiskový rámec preskúmania namietaného rozsudku krajského súdu z pozície sťažovateľmi prezentovaného porušenia označených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zdôrazňuje, že taký rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Túto úlohu plní práve inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04).

Ústavný súd v tomto smere poukazuje na ustanovenie § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je advokát povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne

prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (II. ÚS 117/05).

Ústavný súd preto v tejto časti sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na všetky uvedené závery rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2013